

8 жовтня – День юриста

Цитадель закону і порядку

Донецький юридичний інститут МВС України відзначає півстоліття свого першого випуску

26

«Nihil volitum quin praecognitum» у перекладі з латинської означає «Немає бажання без пізнання». Ця класична формула вищої освіти поєднує два моменти, які визначають стратегію ось уже понад п'ятдесятирічного розвитку Донецького юридичного інституту МВС України. Ідеться про формування якісних загальнотеоретичних і спеціальних знань, практичних умінь та навичок, що визначаються нагальними проблемами, пов'язаними з розбудовою правоохоронної системи молодого Української держави, викликами нашої складної доби. Також це виховання духу служіння загальній справі, відданості обраному нелегкому шляху охорони законності та правопорядку, патріотизму й готовності боронити свою державу, шанобливого ставлення до традицій мужності та звитяги, виплеканих наполегливою ратною працею не одного покоління донецьких правоохоронців. Лише в єдності цих двох напрямів – знання і духовності – запорука формування правоохоронців майбутнього.

Нинішні часи стали знаковими для Донецького юридичного інституту (ДЮІ). Торік увесь його колектив відзначив п'ятдесятиріччя відтоді, як згідно з наказом МВС УРСР від 28 квітня 1961 року № 0109 було створено Сталінську середню спеціальну школу МВС УРСР із дворічним терміном навчання. Ювілейну подію вшанували на найвищому державному рівні. Від Кабінету Міністрів України трудовому колективу ВНЗ вручили *Почесну грамоту* за значний внесок у розвиток освіти і науки, підготовку висококваліфікованих фахівців для органів внутрішніх справ та з нагоди 50-річчя заснування.

Віктор БЕСЧАСНИЙ,
ректор Донецького юридичного
інституту МВС України,
доктор наук з державного
управління, професор,
заслужений юрист України,
полковник міліції

В авангарді боротьби зі злочинністю

28 серпня 2012-го року виповнилося 50 років з дня першого випуску навчального закладу, уславленого багатьма відомими людьми, котрі віддаючи працюю та звитяжністю назавжди вкарбували свої імена в літопис діяльності органів внутрішніх справ.

Як писав американський дослідник новітньої історії Донбасу Гіроакі Куромія, «визначальним для політики на Донбасі був (і досі є) могутній дух свободи і незалежності». У повоєнний час кількість населення регіону зросла майже вдвічі. Відповідно, вельми ускладнилася демографічна та, зокрема, криміногенна ситуація, адже метрополія дуже приблизно уявляла, що може породити така вибухонебезпечна суміш. Сталінська (а трохи згодом – Донецька) середня спеціальна школа міліції, яку з перших днів очолював бойовий командир, учасник Сталінградської битви полковник внутрішньої служби Василь Артемович Чекін, відразу опинилася в авангарді боротьби зі злочинністю.

Саме з В. А. Чекіним пов'язані перші кроки нового навчального закладу, під його керівництвом були закладені підвалини майбутнього становлення інституту. Важливою ланкою розбудови школи стало формування кваліфікованого командно-викладацького складу, створення педагогічного, офіцерського колективу. До лав викладачів улилися досвідчені працівники правоохоронних органів, армійських структур. Чимало з них пройшли суворі випробування Великою Вітчизняною війною.

50-річчя від дня першого випуску лейтенантів міліції зі стін нашого навчального закладу – подія для інституту, поза сумнівом, знаменна. Саме в ті буремні та складні часи зародився могутній імпульс подальшого успішного розвитку не лише навчального закладу, який завжди шануватиме імена своїх перших випускників, а й було вписано нову славу сторінку в літопис української міліції загалом. Разом

із безцінними знаннями й досвідом правоохоронної діяльності в одному з найскладніших регіонів СРСР (а молоді офіцери ще під час навчання несли службу з охорони громадського порядку в численних шахтарських містах і селищах, розташованих поблизу місця дислокації школи) випускники ширили славу й авторитет новоствореного міліцейського навчального закладу, працюючи на його подальший розвиток. Адже 132-х лейтенантів міліції направили на службу до підрозділів МВС УРСР у 13 областях (від Львівщини до Луганщини), РРФСР (майже вся європейська частина від Ленінграда до Уралу), а також до Вірменії, Білорусі, Грузії, Дагестану, Латвії, Казахстану, Узбекистану. Першими відмінниками навчання в історії школи міліції стали В. Т. Бандуркін, О. А. Безверхий, Р. А. Гвоздирьков, Л. Г. Дмитряков, М. У. Коваль, В. І. Коваль, В. Д. Кирицев, В. І. Максимович, Ю. О. Русаков, А. І. Шнуренко, В. І. Шишанов, І. М. Циганок.

Прізвища трьох з перших випускників-відмінників – Володимира Тимофійовича Бандуркіна, Анатолія Івановича Шнуренка та Льва Григоровича Дмитрякова – наказом № 129 ДССШМ від 28 серпня 1962-го пожиттєво занесли на Дошку пошани навчального закладу. Анатолієві Івановичу, котрий у 1984–1993 роках працював начальником управління ресурсного забезпечення МВС України, 1992-го присвоїли спеціальне звання генерал-майора міліції, а 1994-го – спеціальне звання генерал-лейтенанта міліції.

За півстоліття, що минуло від дня першого випуску в нашому навчальному закладі, змінилася країна, змінився світ... Багатьох випускників уже немає серед нас. Чимало стали громадянами інших держав. Але залишилося одне – дух бойового братерства наших ветеранів, взірць для наслідування новими поколіннями курсантів Донецького юридичного. Зрештою ДЮІ став невід'ємною складовою історії Донецької області, 80-річний ювілей від дня створення якої весь Донбас святкував цьогоріч.

Науковій співпраці – міжнародний масштаб

Зростання динаміки інститутської науки аж ніяк не можна розглядати як самоціль роботи Донецького юридичного, але за ним – реальна невтомна робота з поліпшення якості освітніх послуг, що надаються ВНЗ. А ця якість, своєю чергою, персоналізується в особистостях найвидатніших учених інституту, знаних в Україні та поза її межами, справжній гордості навчального закладу.

Ідеться про начальника кафедри психології та соціології, професора Г. В. Гребенькова, професора цієї ж кафедри В. О. Лефтерова, начальника кафедри теорії та історії держави і права А. Є. Шевченка, професора кафедри кримінального права та кримінології М. І. Мичка, завідувача кафедри господарського та екологічного права М. Л. Шелухіна, професора кафедри криміналістики А. Ф. Волобуєва, професора кафедри українознавства Д. Д. Білого, професора кафедри кримінального процесу Л. М. Лобойка, начальника кафедри спеціальної техніки, інформатики та інформаційних технологій І. Ф. Хараберюша та інших.

Когорта відомих учених незабаром поповниться новими іменами молодих дослідників, чий заслуги перед наукою вже належно оцінила держава. Так, улітку цього року Прем'єр-міністр України Микола Азаров за особливі досягнення молоді у розбудові України нагородив Премією Кабінету Міністрів Андрія Олексійовича Собакаря – одного з найперспективніших учених Донецького юридичного інституту, котрий щойно захистив докторську дисертацію. Загалом наукові дослідження здійснюють працівники 22 кафедр, науково-

дослідного центру психотренінгових технологій, науково-дослідної лабораторії з безпеки дорожнього руху, інших структурних підрозділів.

Тут, власне, слід зупинитися на тих унікальних досягненнях у сфері науки, що стали наслідком плідних контактів інституту з міжнародним науковим і поліцейським співтовариством. Ідеться, зокрема, про науково-дослідний центр психотренінгових технологій – результат співпраці з Нюрнберзькою школою поліції (Німеччина) 2002 року. Наразі такий потужний науково-дослідний центр залишається єдиним на теренах СНД. Тутешні тренінги відвідують і колеги-правоохоронці з країн Співдружності, Балтії, далекого зарубіжжя, започинаючи тут неочікуваний досвід психологічної адаптації до правоохоронної діяльності.

Як у сфері наукових досліджень, так і у справі їх упровадження в практичну діяльність органів внутрішніх справ, украї важливим для Донецького юридичного інституту є широкомасштабне міжнародне співробітництво. Упродовж останніх років інститут уклав угоди про творчу співпрацю з навчальними закладами та правоохоронними органами Німеччини, Чехії, США, Румунії, Китаю, Росії, Білорусії, Молдови, Казахстану, Естонії, Латвії, Азербайджану, Грузії, Таджикистану, Вірменії.

Так історично склалося, що найбільш взаємовигідно інститут співпрацює з поліцейськими та науковими колами Баварії (Німеччина). Виховати правоохоронців, котрі матимуть майже цілковиту підтримку серед населення (а саме це характе-

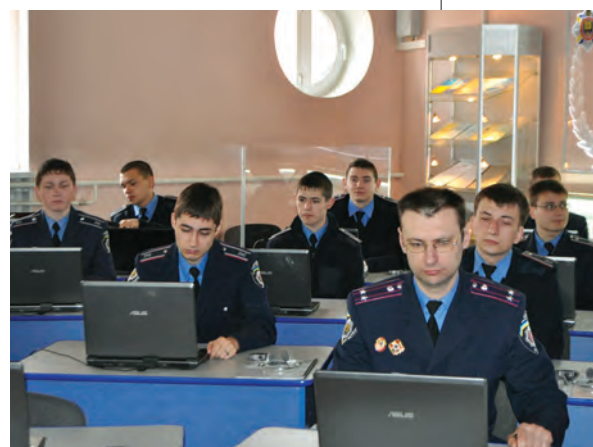

Перші донецькі курсанти. Сумлінність і відповідальне ставлення до навчання – добра традиція Донецького юридичного, яку започаткували саме ці юнаки

ризує соціальний статус баварського поліцейського), – завдання нелегке. Але майже двадцятилітній досвід співробітництва з німецькими колегами вселяє надію, що й вітчизняним правоохоронцям це до снаги.

Про перебіг і результати згаданої вище співпраці можна говорити не в одній статті. Цьому питанню присвячувався, зокрема, нещодавній робочий візит до інституту екс-заступника головного керівника справ Фонду Ганса Зайделя Райнера Гепперта. Про інтенсивність і багатовекторність співробітництва з німецькими й іншими зарубіжними колегами можна судити як з уже усталених його форм, так і за ступенем науково-практичного забезпечення знакових подій, які супроводжували життя країни останнім часом.

За півстоліття в оснащенні інституту змінилося таки чимало...

Забезпечення правопорядку під час проведення Євро-2012 вимагало від курсантів інституту не лише взірцевої фаховості, а й високої особистої культури

Євро-2012: відпрацьовано на «відмінно»

Серед традиційних контактів, котрі сприяють науково-педагогічній діяльності Донецького юридичного інституту, – щорічні візити до Німеччини найкращих викладачів, ад'юнктів і курсантів. Мета – підвищення кваліфікації з питань криміналістики, забезпечення громадського порядку (зокрема, під час проведення масових спортивних заходів), безпеки дорожнього руху, діяльності дорожньої поліції, психотренінгових технологій у роботі з персоналом.

Ось уже понад п'ять років минуло відтоді, як було започатковано мовне стажування донеччан у Німеччині. Значимо, що мовна підготовка не стала самоціллю. Водночас вона не була розрахована виключно на віддалену перспективу повноцінного членства нашої держави в європейському співтоваристві. Чемпіонат Європи з футболу, матчі якого відбувалися, зокрема, й у Донецьку, продемонстрував немарність зусиль, спрямованих на вдосконалення мовної компетенції праців-

ників і курсантів інституту. Як це можна побачити зі сторінок ЗМІ, за цей час трапилася безліч подій, під час яких належне володіння іноземними мовами курсантами нашого навчального закладу допомогло у розв'язанні численних проблем іноземних уболівальників, а також у налагодженні ефективної співпраці зі співробітниками поліцейських органів іноземних держав.

Інколи мають місце події, що на довгий час визначають життя не лише навчального закладу, а й країни в цілому. Ці заходи потребують від усіх нас максимальної самовіддачі, концентрації розумових і фізичних зусиль, відповідної стратегії й тактики в справі планування повсякденної діяльності. Такою подією в найновішій історії Української держави стало проведення вже згадуваної вище фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012. Не важко зрозуміти, що успішна, ефективна робота вітчизняних правоохоронців

на всіх рубежах охорони правопорядку під час проведення першості була лише верхівкою велетенського підготовчого айсберга.

І самотужки, і пліч-о-пліч зі співробітниками органів внутрішніх справ, зокрема бійцями спецпідрозділів МВС, ми відпрацьовували всі необхідні оперативно-тактичні заходи на випадок будь-яких екстремальних ситуацій. Не відмовлявся колектив інституту й від консультаційної та практичної допомоги, яку, завдяки наявному в них досвіду проведення таких заходів, могли надати зарубіжні колеги. Можна згадати бодай дуже представницьку (за участю державного міністра внутрішніх справ Баварії, члена Ландтагу Баварії Іоахіма Геррманна, керівництва Донецька та Донецької області) Міжнародну науково-практичну конференцію «Забезпечення охорони громадського порядку і безпеки під час проведення матчів чемпіона-

ту Європи 2012 року з футболу». Або такого ж рангу науково-практичний захід «Актуальні проблеми боротьби з торгівлею жінками», що відбувався за сприяння наших давніх партнерів з Фонду Ганса Зайделя й викликав значний резонанс у наукових, владних і міліцейських колах України.

Прикладом синтезу навчальної й практичної діяльності може слугувати адміністративний полігон, створений на базі факультету міліції громадської безпеки. Показником виправданості його заснування став згадуваний вище чемпіонат Європи з футболу, позаяк у переддень Євро-2012 основний акцент у роботі полігону ставився на підготовці правоохоронців спеціально для належного проведення цього заходу. Для оперативного реагування та орієнтації в умовах масового скупчення людей на обмеженій території наші фахівці-програмісти змоделювали основні пункти можливої концентрації людей у місті.

28

Voluntatem!

Одним із ефективних методів, застосовуваних у Донецькому юридичному для підготовки майбутніх юристів, є юридична клініка «Захисник». Її впровадження в навчальний процес є кінце необхідним, бо надає студентам можливість отримувати практичні навички в поєднанні з теоретичним матеріалом. Успішність роботи клініки підтвердило, зокрема, призове місце команди «Захисника» в Усеукраїнському дебатному турнірі «Протидія ксенофобії і расизму в Україні», фінал якого торік відбувся в Закарпатському державному університеті.

Завдяки спільним зусиллям керівництва інституту, представників регіональної влади, колективу кафедр українознавства та іноземних мов віднедавна у ВНЗ запрацювали два надсучасні кабінети посиленої мовної підготовки. Обладнані найновішим устаткуванням і спеціально для них розробленим програмним забезпеченням лінгфонні кабінети Донецького юридичного інституту не мають собі рівних у регіоні. У перспективі – не лише інтенсифікація мовної підготовки майбутніх правоохоронців та юристів, а й підвищення мовної компетенції працівників у сфері правоохоронної діяльності та юриспруденції.

Багато можна говорити й про такі унікальні інноваційні освітні технології, як навчальний відділ міліції, де курсанти безпосередньо (включно з візуалізацією здобутих знань) ознайомлюються з роботою практичних підрозділів. Це – вкрай слушне нововведення, якщо зважати на затребуваність в органах внутрішніх справ молодих фахівців, котрі мають навик практичної роботи. Не зайве згадати й про автополігон та лабораторію факультету безпеки дорожнього руху – базового підрозділу серед вишів МВС України, що готує офіцерські кадри для ДДА.

Не менш вражають і проекти, які вже незабаром буде втілено в життя. Серед них – студія ораторського мистецтва, де майбутні юристи й міліціонери засвоюватимуть і практично відпрацьовуватимуть нині, на жаль, занедбані навички класичної судової та оперативної риторики. Готується впровадження в освітній процес навчальної зали судових засідань. Усе це має забезпечити належні умови для практичного засвоєння теоретичних знань у часо-просторовому контексті, максимально наближеному до реального.

Уже нині на всіх факультетах і багатьох кафедрах створили навчальні відеофільми з різних аспектів правоохоронної діяльності. Для подальшого розвитку цього, безперечно, перспективного напрямку навчальної діяльності на базі інституту створюється телестудія.

Але не лише наукою й освітою улавлений донецький юридичний виш. Заклик до «*voluntatem*», нестримного бажання нових звершень, винесений у підзаголовок статті, реалізується в багатьох напрямках фізичного, культурного, морального вдосконалення майбутніх правоохоронців.

На базі вузу працює Університет культури. Тут найвидатніші представники культурного життя регіону презентують свої творчі досягнення, діляться цікавими подіями свого життя. До слова, аудиторії при цьому завжди вщент заповнені курсантами. А яке в нас розмаїття творчих конкурсів, годі й казати. В інституті видається й унікальна збірка поезій його працівників і курсантів, ветеранів і друзів вишу «Рими в погонах», що відкриває нові, ліричні та особистісні, грані представників суворой міліцейської служби.

50-річчя першого випуску Донецької середньої спеціальної школи міліції МВС УРСР, яке цьогоріч відзначає ДЮІ, стало кульмінацією ак-

тивної допомоги ветеранам нашого навчального закладу. Ветеранська організація інституту відчуває реальну підтримку з боку людей, котрі все своє життя присвятили Донецькому юридичному. Регулярні зустрічі з курсантами та студентами вишу, їхніми рідними – невичерпне джерело багатющого досвіду та натхнення, необхідних для опанування складної професії правоохоронців.

Як тут не згадати історію кохання завдовжки в усе життя Володимира Михайловича та Галини Дмитрівни Фрадкіних, найстарших і одних із найактивніших членів ветеранської організації інституту. Це подружжя – ровесники Донецького юридичного, торік вони відзначили своє «золоте» весілля. Володимир Михайлович і Галина Дмитрівна – справжній взірєць не лише відданого служіння справі, а й усіх найпрекрасніших людських чеснот.

Ми шануємо своє минуле – і саме в цьому вбачаємо неухильний, цілеспрямований рух вперед. І 50 років, які за плечима нашого навчального закладу, – лише початок довгого й упевненого шляху. Шляху до нових звершень.

«Золоте» подружжя Фрадкіних

